

РЕЦЕНЗИЯ

на проф.д-р Емилия Христова Георгиева д.м.

На основание на заповед №103/06.04.2017г. на Проф.д-р Марио Станкев,дм, изпълнителен директор на МБАЛ"НКБ" ЕАД,София съм определена на заседание на Научния съвет за член на научно жури за конкурс обявен в ДВ, бр. 8/24.01.2017г. за академичната длъжност"Професор" по по специалността детска кардиология с код 30183 към МБАЛ"НКБ",ЕАД,София Конкурсът се провежда в съответствие със Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), правилник за приложение на Закона за развитие на академичния състав (ППЗРАС) и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и звания и заемане на академични длъжности в МБАЛ „НКБ“-ЕАД-София.

Единствен кандидат в конкурса е Доц.д-р Анна Иванова Кънева-Ненчева,Началник клиника по детска кардиология към МБАЛ"НКБ",София Нямам конфликт на интереси във връзка с провеждания конкурс

Анализ на кариерния профил на доц. Д-р Анна Кънева

Доцент *Анна Иванова Кънева-Ненчева* е родена на 13.05.1955г.в гр.София.Завършва Висш медицински институт гр.София през 1979г.Работи като ординатор в Детско отделение гр.Благоевград.През 1980г.след конкурс заема асистентско място към НЦССЗР/Национален център по сърдечно-съдови заболявания и рехабилитация/,София.Академичното израстване е последователно:асистент-1980г.,старши асистент – 1988г.,главен асистент-1991г.През 1985г.придобива специалност по детски болести а през 1989г.специализира и придобива втора специалност по„Детска ревматология”.Защитава дисертационен труд през 2008г. на тема”Резултати от оперативното лечение при пациенти в детска възраст с изолирана подклапна аортна стеноза” и придобива научна и образователна степен „Доктор”.

Д-р Анна Кънева придобива научно звание „Старши научен сътрудник втора степен”през 2010г.по научна специалност 03.01.50„Педиатрия” и реализира педагогическа дейност по обща педиатрия и детска кардиология.През 2005г. придобива сертификат за”Инвазивна кардиология” а през 2006г. придобива правоспособност за „Неинвазивна функционална кардиологична консултация”.През 2009г. изкарва курс по „Здравен мениджмънт”,през 2010г. придобива професионална правоспособност по „Фетална ехокардиография” като през 2011г. има сертификат за извършване на дейности с йонизиращи лъчения. От 2010г.еназначена за„Доцент”към Клиника по педиатрия и детска кардиология а от 18.10.2010г. е Началник отделение по детска кардиология.От 17.11.2014г. до сега е Началник клиника по детска кардиология към МБАЛ,НКБ,София. Представила е сертификати за краткосрочни и продължителни специализации към Атинския институт по

детска кардиология/1997г./, Детска болница-Петах Тиква, Израел/1998г./, Детска болница-Кълъмбъс, Охайо, САЩ/1999г./ Кардиологична болница Сан Донато Миланезе, Италия/2002г./. Член е на Българска педиатрична асоциация, Дружество на кардиолозите в България, Дружество по интервенционална кардиология/член на УС/. Професионални и национални отговорности: национален консултант по детска кардиология, председател на работна група по детска кардиология към Дружество на кардиолозите в България, консултант към НЗОК и БЛС, консултант към център „Фонд за лечение за деца”.

Научна дейност

Доц. Д-р Анна Кънева участва в конкурса със 169 научни трудове. От научните публикации и прояви, включени в процедурата за присъждане на „Професор”, са общо 104, разпределени както следва: Учебници и монографи-12; Публикации в периодични научни списания- 27, от които 5 в чужбина; Публикации с резюме в чужди списания с ИФ- 9; Публикации с резюме в списания и сборници у нас- 27; Участия в научни форуми 29, от които 8 в чужбина.

Доц. Кънева публикува своите реални публикации в реномирани научни списания: „Педиатрия”, „Българска кардиология”, „Актуални проблеми на детската кардиология”, „Сърдечно-съдови проблеми”, „Наука кардиология”, „Практическа педиатрия”, „Детски инфекциозни болести”, „Съвременна медицина”, „Психология”, „Рентгенология, радиология”, „GP News”, „Medinfo.” Значими са публикациите в списания с висок Impact Factor: „Journal of the American College Cardiology” „Cardiology in the Young”, „Pediatric Cardiology”, „Cathet Cardiovasc Interv”, „Kardiologia Polska” и др.

Анализ на научните приоритетни проблеми в публикациите на доц. Кънева

В монографиите и справочници са разгледани класификацията на различните групи ВСМ/вродени сърдечни малформации/. Професионално е анализирана хемодинамичната характеристика, патофизиологията и еволютивните аспекти на ВСМ; хемодинамиката на цианотичните и комплексни ВСМ. Подробно и системно са разгледани интервенционалните процедури при вродените кардиопатии при деца и възрастни. Представени са възрастовите особености на ЕКГ в детската възраст, алгоритъма за поведение при гръдна болка в детската възраст, проблемите на внезапна сърдечна смърт, взаимоотношенията сърце-бял дроб. Особено внимание е отделено на диагнозата и лечението на артериалната хипертония в детско-юношеската възраст.

Инвазивна диагностика и интервенционални процедури при ВСМ заемат основна част от публикациите. Авторката прецизира възможностите, индикациите, противопоказанията, резултатите и усложненията на интервенционалните процедури при деца и възрастни. Дадени са практически препоръки за проследяване от общопрактикуващи лекари и педиатри. Приложението на трансрадиален достъп е представено като основен или допълнителен съдов достъп за диагностика и интервенционални процедури при юноши. Овладеяването на високотехнологични дейности доказват

информативността на мултидетекторната компютърна томография като алтернатива на ангиографията при кърмачета и деца с ВСМ . Детайлно са разгледани отделните интервенционните методи на лечение при деца и възрастни. Основно място е отделено на танскатетърното затваряне на междупредсърден дефект (МПД)- ефективност и безопасностна метода, ехокардиографска селекция на пациентите . Доц. Кънева критично обсъжда резултатите и проблемите на транскатетърно затваряне на МПД при възрастни. Устройствата за затваряне на МПД се прилагат за прекъсване на кръвотока през фенестър , както и на антерограден кръвоток при лечението на комплексни ВСМ с общокамерна хемодинамика. Доц. Кънева професионално изтъква предимствата на тази техника. По този начин се избягва поредна хирургична намеса под екстракорпорално кръвообръщение и се прави след прецизна инвазивна оценка на хемодинамиката .

Разделът за транскатетърно затваряне на персистиращ артериален канал/ПАК/ заема обем от три научни разработки. Този проблем е от изключително важно значение за децата с ПАК. Тази методика даде шанс за живот на хиляди деца. Своевременно направената интервенция подобрява качеството на живот на децата. Дадена е информация за три вида устройства , избирани в зависимост от размера и анатомията на съда. Имплантацията на съдови стентове за лечение на периферна пулмонална стеноза и коарктация на аортата са алтернатива на балонната ангиопластика в съвременната детска кардиология. Представени са интервенционално лечение на редки ВСМ – системни и белодробни атриовентрикуларни малформации. Представен е случай на успешно ендоваскуларно лечение на аортна дисекция тип В при юноша .

Ритъмно-проводни нарушения. Тахикардитията в детската възраст е приоритетен проблем на европейската асоциация по детска кардиология и европейската ритмологична асоциация. Особено внимание е отделено на животозастрашаващите тахикардии в периода на новороденото. Представени са показанията за постоянна електрокардиостимулация, кардиовертердефибрилация и ресинхронизираща терапия и отдалечените резултати от имплантация на пейсмейкър в детска възраст. За първи път у нас е публикуван фамилен случай на катехоламинергична полиморфна камерна тахикардия, доказан генетично, с имплантиран кардиовертердефибрилатор и впоследствие извършена лява сърдечна симпатектомия .

Естествена и следоперативна еволюция, показания за лечение на ВСМ

Проблемите на естествената и следоперативна еволюция на ВСМ с акцент обструкции в изхода на лява камера, са основна част в научните разработки преди хабилизацията. Авторката продължава да проследява класификацията и хемодинамичната характеристика на ВСМ. Детайлно разглежда хирургичното лечение на суправалвуларна аортна стеноза, пулмоналното клапно протезиране след радикална корекция на комплекс на Фало и интервентрикуларен септален хематом като усложнение на хирургичното лечение на ВСМ .

Артериална хипертония/АХ/е социално значим проблем с нарастваща честота в детската възраст и особено при юноши с наднормено тегло. Представени са диагностичните и терапевтични предизвикателства при АХ , както и проблемите на диагноза и лечение на вторична АХ с очертаване на мултидетекторната компютърна томография. В публикациите са лансирани съвременните препоръки на Европейската и американска асоциация по артериална хипертония. Разгледани са принципите на диагноза, диференциална диагноза и лечение в детската възраст

Медицински и психосоциални проблеми на възрастни с ВСМ

Извършените в детството хирургични намеси налагат проследяване през целия живот. Те поставят редица медицински и психосоциални проблеми. Възрастните с ВСМ представляват популация с нарастваща честота в световен мащаб. При пациентите с подклапна аортна стеноза се намира висока честота на рестенози, налагащи реоперация, както и високо ниво на безработни и здравно неосигурени сред тази група. Интервенционалното лечение на възрастни с ВСМ е основен метод на лечение при междупредсърден дефект (МПД), секундум тип, коарктация на аортата, клапни и периферни пулмонални стенози. Представени са собствените резултати от транскатетърно затваряне на МПД , с акцент върху ползите, риска и усложненията.

Функционална диагностика и изследвания в детската възраст

Ехокардиографията е съвременна неинвазивна диагностика широко прилагана при деца със сърдечно съдови проблеми. Мястото ѝ в интензивните детски отделения е от съществено значение за откриване на ВСМ, оценка на камерна функция и изключване на възпалителни заболявания или усложнения като перикардит и др. Внедреният тест с наклон на тялото при диагностичното уточняване на синкоп в детската възраст е прецизен метод за определяне типа патологична вазо-вагална реакция. Направени са практически препоръки за поведение и проследяване за рецидиви .

Съвременните възможности на ехокардиографията за оценка функцията на дясна, лява камера и глобална систолна функция чрез оценка на миокардната деформация са проучени при деца с транспозиция на големите артерии след анатомична корекция – артериален суич.

Спешни състояния в детската кардиология

Във водещата национална кардиологична клиника са изработени и наложени в цялата страна алгоритми на поведение при спешните и животозастрашаващи състояния при сърдечно болни деца. Те са в унисон с диагностичните и терапевтични протоколи на световните кардиологични школи. В публикациите са разгледани спешните състояния при възпалителни заболявания на миокарда и перикарда. Представен е алгоритъма за диагноза и поведение при гръдна болка в детската възраст ина базата на клинични случаи -проблемите със стенокардия в юношеска възраст, подхода и поведението при юноша с дисекция на аорта, хепатопулмонален синдром с масивно хемоптоие . Специално внимание е отделено на спешните състояния в периода на новороденото и ранна кармаческа възраст- тахиаритмии и предсърдно трептене, поведение при персистиращ артериален канал при недоносени

Белодробна хипертония/БХ/

Белодробната артериална хипертония е заболяване с различна етиология, което значимо повлиява болестността и смъртността. Една от причините за БХ е агенезия и хипоплазия на бял дроб . Честа клинична изява на БХ е бронхообструктивен синдром, който налага широка диференциална диагноза . Съвременното лечение с белодробни вазодилататори намалява белодробната резистентност, подобрява преживяемостта и качеството на живот. Особен интерес представляват пациентите с комплексни ВСМ тип „обща камера“, при които поддържането на ниска белодробна съдова резистентност е от критично значение за хемодинамиката. Представени са резултатите от лечение със Силденафил при пациенти с обща камера и повишено налягане в белодробната артерия .

Казуистика

В няколко съобщения са разгледани генетично доказани редки сърдечно-съдови заболявания: кетехоламинергична полиморфна камерна тахикардия , синдром на удължен QT интервал , дисекция на аортата , синдром на Di George (22q11.2 микродилеционен синдром); болест на Pompe. Интерес представляват и случай на прекъсната аортна дъга, доказана с мултидетекторна компютърна томография, два случая на еластинова артериопатия, пренатална артериална тромбоза на новородено, лекувана успешно със системен фибринолитик , интервенционално лечение на масивно хемоптоене при дете с хепатопулмонален синдром , белодробни и системни артериовенозни малформации.

Доц.Кънева показва висок дял на самостоятелните трудове: първи и самостоятелен автор-68%, втори-23%. Това е доказателство, че кандидатката за професор има капацитет за извършване на самостоятелна научно – изследователска работа. Освен справка, че трудовете ѝ са публикувани в рецензирани списания и сборници е приложена справка за цитиранията. Представената справка за общ IFот общите реални публикации и научна активност за рецензиране в конкурса за „Професор“ е 24,872. Доц.Кънева представя справка за 48 цитирания: 26 в български списания и 22 от чуждестранни автори.

Научна активност

Научната активност на д-р Кънева след придобиване на научно звание „Доцент“ включва 29 участия в конгреси, конференции и семинари: 8 участия в международни конгреси, 21 - в български конгреси и конференции с международно и национално участие. Прави впечатление, че доц.Кънева е ръководител на голям колектив с много млади и надеждни лекари и специалисти по здравни грижи. Представяни са постиженията в областта на детската кардиология чрез съвременни инвазивни и неинвазивни диагностични методи при новородени деца и кърмачета, съвременни терапевтични постижения при деца с ВСМ. Доц. Кънева има вкус към рядката неонатална и синдромологична патология, което води до няколко описания в чуждата и нашата литература на уникални клинични случаи.

Научните трудове обхващат голям диапазон въпроси, засягащи актуални и значими проблеми в педиатрията, детската кардиология, научно изследователската и клинична дейност в национален и международен план.

Предоставените материали покриват наукометричните критерии на МБАЛ-НКБ,София за академична длъжност „Професор”

Педагогическа дейност. Доц. Кънева реализира преподавателска дейност на студенти по медицина,стажант лекари,специализанти по педиатрия, специализанти по детска кардиология, модул Педиатрия за общопрактикуващите лекари. В преподавателската дейност се включват лекции ,клинични обсъждания, визитации, колоквиуми, практически упражнения.В тази клиника се обучават и общопрактикуващи лекари по детска кардиология.Огромна е натовареността на доц. Кънева с изпитни комисии, ръководство на специализанти по педиатрия и детска кардиология,ръководство на докторанти.Тя е представила надлежно студентското обучение попедиатрия и детска кардиология, както лекционния материал в основните и тематични курсове по детска кардиология, индивидуалното обучение по детска кардиология, специализирани тематични курсове по интервенционална диагностика.

Доц. Кънева представя документи за ръководство на 5специализанти.

Доц. д-р Анна Кънева има общ преподавателски стаж 35 години. От 1980 г. и до сега е преподавателски кадър и обучава студенти -провежда лекции, упражнения и учебно-практически занятия. Дисциплините по които преподава доц. д-р Кънева са: педиатрия и детска кардиология – на студенти по медицина.

Тя има потенциал за научна и преподавателска дейност, работи добре в екип, изгражда специалисти по педиатрия и детска кардиология.

Похвална е активността на доц. Кънева за разработване на съвременни учебни помагала(монографии,учебник, ръководство за студенти), в които са описани не само анатомио физиологичните особености и вариации на сърдечната дейност в норма и патология, но и съвременната високотехнологична диагностично и терапевтична методика при ВСМ.Със своите научни разработки, тя има принос за развитие на специалността „Детска кардиология” в МБАЛ”НКБ”,София и утвърждаване на престижа ѝ в страната. Има значимо участие в акредитационните процедури за утвърждаване на клиниката като база за обучение на студенти по медицина,специализанти в областта на детската кардиология.Изграждането на специалисти в тази област е от съществено значение за ранна диагностика на вродени сърдечни малформации още в неонаталния период.

С нейно участие са обзаведени кабинети за кардиологична функционална диагностика на при деца.Създаденото „Училище по кардиология” за специализанти и „Училище по детска кардиология” с участието на доц. Кънева повишава квалификацията не само на специализанти-детски кардиолози и кардиолози ,но и на педиатри и общопрактикуващи лекари.Със своята дейност повишава имиджа на МБАЛ „НКБ” по тази специалност.Работи със студенти по обвързване на обучението с изследователската работа.

Приноси

Оригинални приноси в областта на детското здравеопазване.

Доц. Кънева има оригинални приноси в областта на детската кардиология. Тя въвежда и разработва транскатетърно затваряне на междупрдсърден дефект

при деца и възрастни; Под нейно ръководство екипът и въвежда транскатетърно затваряне на персистиращ артериален канал; Изработва критерии за изследване качеството на живот на пациенти с ВСМ;

Доц.Кънева налага европейски екипен принцип на клинична и научна дейност, което се вижда от огромния публикационен имидж и разнообразните проблеми в различните публикации. Създава практически алгоритъм за оценка на оперативните резултати при най-честите вродени сърдечни малформации и след интервенционални процедури.

Приноси с национално значение

Със своите научни разработки, учебници и монографии допринася за развитието на детската кардиология и повишаване медицинската култура в тази област в България. Проблемът за диагностиката на вродените сърдечни малформации и съвременните високотехнологични диагностични и терапевтични постижения поставиха детската кардиология на национално ниво. Постиженията в областта на ранната диагностиката и терапията на вродените сърдечни малформации рефлектира благоприятно върху качеството на живот на децата и националните демографски показатели.

Научно приложни приноси За първи път у нас е създадено помагало за родители на деца със сърдечно-съдови заболявания, в което на разбираем език са представени отделните ВСМ и е описан пътят който ще извърви детето при престоя в клиниката и начините за справяне на семейството с психосоциалните проблеми. За първи път у нас е създаден наръчник предназначен за студенти, специализанти и общопрактикуващи лекари по проблеми на детската кардиология и запълва една празна ниша в детската патология. Монографиите и практическите ръководства са настолни ръководства за обучение не само на студенти, специализанти, но и за специалисти по детски болести и общопрактикуващи лекари.

Създадена е методика за профилактично наблюдение на рискови новородени деца с основна цел ранна диагностика и осигуряване на добра сърдечна функция на този контингент деца. Създаден е алгоритъм за специални диагностични дейности при деца с кардиологична патология. Разработени са елементи от обучение на родители за самоконтрол при деца с вродени сърдечни малформации.

Лични впечатления

Доц. Д-р Анна Кънева е дългогодишен педиатър с тясна квалификация по детска кардиология, преподавател и изследовател по проблемите на инвазивни и неинвазивни диагностични методи в детската кардиология. Доц Кънева е добре позната и уважавана като педиатър, детски кардиолог, представител на кардиологичната общност в национален мащаб, организатор на курсове, конференции и конгреси. Тя израства под ръководството на елитни академични кадри по детска кардиология и продължава традициите на авторитетната българска детска кардиологична школа.

Личните ми впечатления са от професионално развитие на доц. Кънева е като добър и задълбочен клиницист, научен и изследователски кадър. Тя наложи своя отпечатък върху изучаване на детската кардиологична патология при новородените деца, кърмачета, по големи деца и възрастни. Доц. Кънева освен

като научен и преподавателски кадър наложи своя стил на клинична екипна дейност при обучението на студенти, педиатри, детски кардиолози, детски кардиохирурзи във водещата национална катедра по детска кардиология в НКБ,София.

Научната продукция на доц.Кънева отговаря на критериите на правилника на Научния съвет на МБАЛ”НКБ” ,София.

Заклучение

На базата на направения анализ на цялостната научна и преподавателска дейност на доц. Анна Кънева считам, че кандидатката покрива всички критерии и изисквания, за заемане на академичната длъжност „Професор” съгласно Правилника за развитие на Академичния състав МБАЛ-НКБ,София.Това е основание убедено да препоръчам на членовете на научното жури да присъдят на Доц. Д-р Анна Иванова Кънева-Ненчева академичната длъжност „Професор” по професионално направление: 7.1.1 Медицина, специалност детска кардиология с код 30183 към МБАЛ,”НКБ”,София

28.04.2017 г.

Рецензент:

Проф.д-р Емилия Христова Георгиева,дм